

POSTANOWIENIE

30 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 kwietnia 2025 r. w Warszawie
zażalenia Bank (spółki akcyjnej) w W. Oddział w Polsce w W.
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 24 stycznia 2025 r., I ACa 1244/22,
w sprawie z powództwa A.S.
przeciwko Bank (spółce akcyjnej) w W. Oddział w Polsce w W.
o zapłatę ewentualnie o ustalenie i zapłatę,

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego sądowi, który wyda orzeczenie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo A.S. przeciwko Bank AG w W. (dalej Bank) o zapłatę, ewentualnie o zapłatę i ustalenie. Powódka dochodziła w tej sprawie roszczeń związanych z zawarciem przez nią i jej męża Z.S. w dniu 15 kwietnia 2008 r. umowy, na podstawie którym pozwany udzielił kredytu w kwocie 90 000 zł waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (CHF). Przyczyną oddalenia powództwa było stwierdzenie przez Sąd braku pełnej legitymacji czynnej po stronie powodowej, albowiem Sąd przyjął, że po stronie kredytobiorców zachodzi współuczestnictwo konieczne i jednolite, zaś Z.S. nie brał udziału w sprawie w charakterze powoda.

Po rozpoznaniu apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 24 stycznia 2025 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wskazał, że wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji, w sprawie przeciwko bankowi o ustalenie nieważności umowy kredytu nie zachodzi po stronie powodowej współuczestnictwo konieczne wszystkich kredytobiorców (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 19 października 2023 r., III CZP 12/23, OSNC 2024, nr 4, poz. 37). Przyjmując błędne założenie o braku legitymacji czynnej po stronie powódki i oddalając z tej przyczyny jej powództwo, Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, albowiem nie odniósł się merytorycznie do żądania powódki, co uzasadniało wydanie orzeczenia kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

W zażaleniu na to rozstrzygnięcie, wniesionym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., pozwany Bank zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez jego wadliwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Formułując ten zarzut, Bank wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku kasatoryjnego Sądu Apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje stronie w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Obowiązujący aktualnie model apelacji pełnej zakłada, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę na nowo w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, bazując na materiale zebranym w pierwszej instancji i prowadząc w razie potrzeby własne postępowanie dowodowe; stosuje przy tym właściwe przepisy prawa materialnego z urzędu. Postępowanie apelacyjne powinno więc co do zasady zakończyć się wydaniem merytorycznego orzeczenia rozstrzygającego definitywnie spór między stronami. Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., poza wypadkami określonymi w § 2 i 3, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty

sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Ustawowe przesłanki uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji zostały określone wąsko, zaś kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do skontrolowania, czy istotnie doszło do nierozpoznania istoty sprawy lub też czy faktycznie istnieje w realiach rozpoznawanej sprawy konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, Nr 3, poz. 41 i z 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, Nr 4, poz. 54).

Uchylając wyrok Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny uzasadnił to rozstrzygnięcie nierozpoznaniem przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy. W świetle ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego ta podstawa uchylenia zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji odniósł się merytorycznie w wyroku do żądania powoda, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje okoliczność unicestwiająca lub odraczająca roszczenie, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej niż zgłoszona w pozwie; nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych lub prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz.22; z 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97; z 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98). Wbrew zarzutom zażalenia, tego rodzaju sytuacja wystąpiła w tej sprawie, skoro Sąd Okręgowy nie orzekł merytorycznie w wyroku co do zasadności żądania powódki, bezpodstawnie przyjmując, że zachodzi brak pełnej legitymacji czynnej. Nie mogły odnieść skutku sformułowane w zażaleniu zarzuty wadliwego przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że powódka ma samodzielną i niezależną od drugiego kredytobiorcy legitymację czynną do wystąpienia z powództwem przeciwko Bankowi. W świetle celu i przedmiotu przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenia, ocenie Sądu Najwyższego może być poddany wyłącznie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Najwyższy w ramach wąskiej kognicji w postępowaniu zażaleniowym nie bada natomiast i nie ocenia

merytorycznej zasadności uchylecia wyroku i poprawności wyrażonych przez Sąd odwoławczy ocen prawnych.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).

(A.D.)

[a.ł]